

1. Op 15 april 1661 geeft Lodewijk XIV een order om de heren De Champigny (katholiek) en Montclar de Beaufort (protestants) aan te stellen als commissarissen voor de provincie rondom Lyon.

2. Het Edict van Nantes werd op 13 april 1598 uitgevaardigd door de Franse koning Hendrik IV en hield in dat Hugenoten (protestanten) recht kregen op uitoefening van hun geloof.

3. Koning Lodewijk XIV komt ter ore dat er klachten zijn met betrekking tot het Edict van Nantes en besluit om naar iedere provincie twee commissarissen te sturen (één katholiek en één protestants) om de klachten aan te horen en een oordeel te vellen. Ook dienen zij een advies aan de koning uit te brengen.

4. Prior Guillaume de Riviere de Coyze dient zijn petitie in bij commissarissen de Champigny en de Beaufort, waarin hij eist dat de protestanten de goederen die in 1562 waren geplunderd, moesten teruggeven en dat zij daarnaast een schadevergoeding moesten betalen voor de vernielingen die aangericht waren tijdens de inname van de kerk. Hij geeft hierbij een aantal historische documenten als bewijsmateriaal.

5. In Frankrijk zijn sommige groepen protestanten ontevreden en vinden de aanbedding van beelden en relieken afgoderij. In 1562 komen ze in opstand. Ze rukken beelden van de muren, vernielen de kerken en roven katholieke heilige en religieuze objecten. Dit wordt ook wel de beeldenstorm genoemd.

6. Artikel 1 van het Edict van Nantes (1598):

De herinnering aan alle zaken die begaan zijn door de ene of andere partij tijdens de troebelen, zal begraven worden, alsof deze zaken nooit zijn gebeurd. Het is niet toegestaan aan onze openbaar aanklagers of aan wie dan ook, en om welke reden het ook moge zijn, deze zaken te noemen of te vervolgen in de rechtbank.

7. Artikel 76 van het Edict van Nantes (1598):

Iedereen die geld, bezittingen, zilverwerk en meubels heeft geconfisqueerd tijdens de troebelen (...), zal gevrijwaard blijven van vervolging. Men zal eveneens gevrijwaard blijven van vervolging voor oorlogshandelingen, het produceren van munitie, de inname, fortificatie en vernietiging van steden, kastelen en burchten, en het in brand steken en vernietigen van kerken en huizen.

8.

document 1

Ontvangen van: Broeder Villard, prior van de Notre Dame de la Platière t.b.v. werkzaamheden verricht in de Notre Dame de la Platière

Bedrag: 100 livres

Aan: Philibert Chaignon, meester-steenhouwer

Plaats: te Lyon

Datum: 29 juni 1615

Handtekening:

9.

document 2

Datum: 2 augustus 1563

Verzoek aan de commissarissen van het edict door Estienne de Rivoyre, prior van de Notre Dame de la Platière.

Estienne de Rivoyre (katholiek), prior van de Notre Dame de la Platière, beklagt zich bij de commissarissen over een protestant genaamd François David. Deze zou tijdens de oorlog meerdere goederen die toebehoorden aan de kerk (zoals meubelen, graan en wijn) in beslag hebben genomen. Het was volgens de Rivoryre de wens van de vorst dat deze goederen zouden worden teruggegeven.

10.

document 3

Verzoek van Estienne de Rivoryre, prior van de Notre Dame, aan de rechtbank van Lyon, 1566.

Tijdens de troebelen werden meerdere meubelen die toebehoorden aan de priorij van de Notre Dame de la Platière in beslag genomen en geïnventariseerd op verzoek van François David. Hij beloofde deze terug te geven wanneer hem dat opgedragen zou worden. Na afloop van de troebelen had de klager op basis van het edict van pacificatie gevraagd aan François David zijn meubels terug te geven, maar hij weigerde dit te doen. Daarom wend ik me nu tot u, met het verzoek een rechtszaak in te stellen en de heer François David voor u te roepen en op te dragen de meubels terug te geven, of tenminste de waarde van deze meubels te vergoeden.

11.

document 4

Verzoek van Estienne Rivoyre, prior van de Notre Dame, aan de commissarissen van het edict, 1566.

Hierin beschrijft Rivoyre uitgebreid de staat van de kerk: "De genoemde kerk was zeer oud en uitgerust voor de eredienst met meerdere mooie en rijke ornamenten en altaarkleden". Vervolgens volgt er een opsomming van alle huizen, meubels en goederen die er waren voor de plundering van 1562.

12. Op 30 april 1562 weten de protestanten de Notre Dame de la Platière te bemachtigen.

Ze nemen waarbij huizen, juwelen, meubelen en archieven in beslag. Daarnaast slopen ze de toegangsdeur en nemen deze mee. Ook vernielen ze alle boeken uit de bibliotheek, roven ze de kerkklokken en vernietigen ze verschillende kapellen, waardoor er niet meer dan een ruïne van de kerk overblijft.

13.

document 5

Inventaris van de priorij van Notre Dame de la Platière de Lyon
datum: 4 mei 1562

1. Kerkbanken
2. Heiligenbeelden
3. Preekstoel
4. Ornamenten
5. Kleding
6. Altaar

Francois David heeft het beheer op zich genomen van alle goederen genoemd in deze inventaris, en belooft deze terug te geven aan de priorij wanneer hij daartoe gelast zal worden.

14. De predikanten en ouderlingen van de protestantse kerk in Lyon antwoorden op de petitie van Guillaume de Rivière de Coyze uit 1661. Ze klagen dat ze alleen slechte kopieën hebben ontvangen en niet de originelen. Ze vertrouwen het niet en vragen de commissarissen of ze de originele documenten mogen inzien voordat er een oordeel geveld wordt.

15.

De kerken van Lyon worden aangevallen door de calvinisten (protestanten) in 1562.

16. In 1661 wordt Lodewijk XIV koning van Frankrijk. Hij is voorstander van de centralisatiepolitiek en verlangt naar absolute vorstelijke macht. Zijn voorgangers hadden al enkele stappen gezet richting een gecentraliseerde staat die bestuurd werd vanuit de hoofdstad. Hij zet dit werk voort en probeert het heersende feodale systeem uit te bannen.

17. De predikanten en ouderlingen van de protestantse kerk in Lyon: “Het eerste document veroordeelt ons in het geheel niet, want het gaat slechts om een rekening van een meester-steenhouwer uit het jaar 1615. Nergens wordt gesproken over protestanten of vernielingen.

18. De predikanten en ouderlingen van de protestantse kerk in Lyon: “Document 2, 3 en 4 zijn eenvoudige verzoeken, die onze schuld niet bewijzen.”

19. Document 5 is, zo stellen de predikanten van de protestantse kerk in Lyon, “een kopie van een zogenaamde inventaris van meubels, kerkelijke versieringen en etenswaren van de Notre Dame de la Platière”. De echtheid van dit document wordt in twijfel getrokken omdat deze zou zijn opgesteld door François David, maar deze het document niet zelf heeft ondertekend.

20. Volgens de predikanten van de protestantse kerk in Lyon is er geen bewijs dat Francois David in 1562 was aangesteld als beheerder van de in beslag genomen goederen van de Notre Dame de la Platière.

21. De predikanten en ouderlingen van de protestantse kerk in Lyon: “In 1562-1563 waren de protestanten in totaal maar 17 maanden heer en meester geweest van Lyon. In de jaren erna waren het de katholieken die de stad bestuurden. De protestanten waren in de jaren hierna meerdere malen verbannen, hun huizen waren geplunderd en velen waren ter dood gebracht.”

22.

document 6

Datum: 4 juli 1661

Plaats: Lyon

Er is inmiddels 100 jaar verstreken sinds deze gebeurtenissen. We verklaren hierbij plechtig dat wij geen enkele van de meubels, juwelen, archieven, boeken noch andere bezittingen van welke aard dan ook bezitten die aan de kerk toebehoren.

Ondertekend gemeenschap van protestantse predikanten,

23. Guillaume de Riviere de Coyze stelt dat de protestanten niet het recht hadden om artikel 76 van het Edict van Nantes te citeren omdat het om geestelijke erfgoed van de kerk ging en niet om oorlogsbuit.

24. Artikel 86 van het Edict van Nantes (1598):

Alleen de meest verschrikkelijke zaken zijn uitgesloten van het algemeen pardon, zoals moord en diefstal uit wraak (in plaats van als oorlogshandeling) in opdracht van protestantse leiders.

25. Uit de Mémoires van Lodewijk XIV aan zijn zoon (geschreven tussen 1661 en 1672):

“Mijn zoon, ik vond dat de beste manier om de protestanten in mijn koninkrijk langzaam terug te dringen niet was om ze met nieuwe maatregelen te treffen, maar om de bestaande wetten – uitgevaardigd door mijn voorgangers – zo strikt mogelijk toe te passen, voor zover het recht dit toeliet.”